

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Економічний факультет

Кафедра економіки та менеджменту

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «РЕГІОН ЯК ОБ'ЄКТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАКТИК ОЦІНКИ ЙОГО СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ»

Виконала: студентка 4 курсу, групи
ЕЛ- 41

Спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
Освітньо-професійної програми
«Публічне управління та
адміністрування»

_____ Ангеліна АВДЄЄВА

Керівник наукової роботи:
кандидат економічних наук, доцент

_____ Семен НЕСКОРОДЄВ

Рецензент: кандидат економічних
наук, доцент, доцент кафедри
менеджменту і публічного
адміністрування ХНУМГ

_____ Христина КАЛАШНІКОВА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет: економічний

Кафедра: економіки та менеджменту

Рівень вищої освіти (освітньо–кваліфікаційний рівень): бакалавр

Спеціальність: 281 «Публічне управління та адміністрування»

Освітньо-професійна програма: «Публічне управління та адміністрування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

_____ Г.О.Дорошенко
(підпис) (ініціали, прізвище)

« ____ » _____ 2025 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ БАКАЛАВРА**

Авдєєва Ангеліна Олегівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи «Регіон як об'єкт державного управління та удосконалення практик оцінки його соціально-економічного розвитку»

керівник роботи Нескородєв Семен Миколайович, к. е. н. , доцент

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом вищого навчального закладу від — «17» квітня 2025 року
№ 2101-5/787

2. Строк подання студентом роботи «20» травня 2025 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Сутність регіону як соціально-економічної системи: основні характеристики, структура, взаємозв'язки економічної та соціальної складових; особливості соціально-економічного розвитку регіону в умовах сучасної державної політики; принципи, функції та механізми державного управління регіональним розвитком; методичні підходи до оцінювання соціально-економічного розвитку регіонів: теоретичні засади та практичне застосування; аналіз системи державного управління соціально-економічним розвитком на прикладі Дніпропетровської області; дослідження ключових соціальних та економічних показників розвитку регіону: динаміка, проблеми, резерви; напрями вдосконалення державного управління соціально-економічним розвитком регіонів України в умовах децентралізації та цифровізації (практичні рекомендації).

4. План роботи

№ з/п	Назва етапів роботи	
1.	Вибір теми і подання заяви на ім'я завідувача кафедри про обрання теми кваліфікаційної роботи	14.01.2025
2.	Формулювання та оформлення завдань кваліфікаційної роботи	05.02.2025
3.	Узгодження з керівником плану кваліфікаційної роботи	23.02.2025
4.	Підготовка першого розділу роботи	15.03.2025
5.	Збір і обробка емпіричних даних та їх узагальнення в другому розділі роботи	25.04.2025
6.	Написання вступу, висновків та рекомендаційного підрозділу кваліфікаційної роботи	10.05.2025
7.	Подання чорнового варіанту всієї кваліфікаційної роботи керівнику	20.05.2025
8.	Подання кваліфікаційної роботи на кафедру економіки та менеджменту	25.05.2025

5. Дата видачі завдання «10» лютого 2025 р.

Здобувач вищої освіти

(підпис)

Ангеліна АВДЄЄВА

(прізвище та ініціали)

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)

Семен НЕСКОРОДЄВ

(прізвище та ініціали)

Гарант освітньої програми

(підпис)

Ганна ЗАДНЄПРОВСЬКА

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП	...5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	...7
1.1. Регіон як соціально-економічна система: сутність, структура та особливості розвитку	...7
1.2. Державне управління регіональним розвитком: принципи, функції та механізми	...12
1.3. Аналіз методичних підходів щодо оцінки соціально-економічного розвитку регіону	...18
РОЗДІЛ 2. УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ	...23
2.1. Дослідження системи державного управління соціально- економічним розвитком Дніпропетровської області	...23
2.2. Аналіз соціально-економічного стану Дніпропетровської області як частини розвитку економічної системи України	...27
2.3. Шляхи вдосконалення державного управління регіону та оцінки його соціально-економічного розвитку в сучасних умовах	...33
ВИСНОВКИ	...41
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	...43
ДОДАТКИ	...48
Додаток А	...48

ВСТУП

Регіональний розвиток є основою сталого економічного зростання, підвищення рівня життя та реалізації державної політики. В умовах глобалізації та інтеграції України у світові процеси зростає потреба у вдосконаленні управління регіонами та ефективній оцінці їх соціально-економічного стану. Децентралізація створює нові можливості, але водночас вимагає ефективного управління ресурсами. Економічна самостійність регіонів потребує точних інструментів оцінки розвитку для формування дієвої регіональної політики.

На розвиток регіонів суттєво впливають глобальні тенденції: цифровізація, інновації, смарт-спеціалізація, зелена економіка. Це вимагає нових методик оцінки, орієнтованих на інновації та стійкість до зовнішніх викликів.

Питання управління регіональним розвитком досліджували такі відомі зарубіжні науковці як П. Кругман, М. Портер, Дж. Фрідман, Д. Норт, а також вітчизняні - В. Геєць, З. Варналій, Б. Данилишин, М. Долішній, А. Мокій, В. Куценко та інші. Їхні наукові розробки охоплюють питання регіонального планування, стратегічного управління, просторового розвитку та механізмів державного регулювання регіональної економіки.

Мета роботи - обґрунтувати підходи до вдосконалення оцінки соціально-економічного розвитку регіонів для підвищення ефективності державного управління.

Відповідно до мети перед нами були поставлені наступні завдання:

- 1) дослідити сутність, структуру та особливості розвитку регіону як соціально-економічної системи;
- 2) проаналізувати принципи, функції та механізми державного управління регіональним розвитком;
- 3) проаналізувати методичні підходи до оцінки соціально-економічного розвитку регіону;

4) дослідити системи державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області;

5) здійснити аналіз соціально-економічного стану Дніпропетровської області як частини розвитку економічної системи України;

6) розглянути шляхи вдосконалення державного управління регіону та оцінки його соціально-економічного розвитку в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є регіон як структурна одиниця державного управління та соціально-економічного розвитку.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти оцінки соціально-економічного розвитку регіонів і механізми його удосконалення в системі державного управління.

Методами дослідження є система загальнонаукових та спеціальних практичних і теоретичних методів дослідження, зокрема статистичний, рейтинговий, індексний, економіко-математичний та експертний метод. Також використовувалися такі методи, як, опис, порівняння та узагальнення.

База дослідження включає нормативно-правові акти України, статистичні дані Державної служби статистики України, наукові праці вітчизняних і зарубіжних дослідників, а також матеріали державних програм розвитку регіонів.

Наукова новизна роботи полягає у розробці комплексного підходу до оцінки соціально-економічного розвитку регіону з урахуванням сучасних тенденцій державного управління. Практичне значення одержаних результатів полягає у можливості використання рекомендацій для підвищення ефективності управлінських рішень у сфері регіональної політики та вдосконалення методик моніторингу розвитку територій.

Апробація результатів роботи: результати дипломного дослідження були представлені у Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції «Ways of Science Development in Modern Crisis Conditions», яка відбулась у дистанційній формі 4 - 5 червня 2025 року і були опубліковані в збірнику конференції.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

1.1. Регіон як соціально-економічна система: сутність, структура та особливості розвитку

Регіон як соціально-економічна система є об'єктом дослідження регіональної економіки та виступає важливою складовою національної економіки. У сучасній економічній науці існує кілька підходів до трактування поняття «регіон».

З точки зору економічної науки, регіон доцільно розглядати як складну соціально-економічну систему, що характеризується наявністю: певної території з природно-ресурсним потенціалом; населення з його соціальною структурою та демографічними характеристиками; господарського комплексу, що складається з виробничої та невиробничої сфер; інфраструктури, що забезпечує функціонування регіональної системи; інституційного середовища, що визначає правила взаємодії суб'єктів у регіоні [1].

Згідно з просторово-географічним підходом, регіон розглядається як територіальна одиниця держави, що характеризується спільністю природних, соціально-економічних, національно-культурних та інших умов. Водночас, системний підхід розглядає регіон як складну багаторівневу структуру, що охоплює економічні, соціальні, культурні, політичні та екологічні підсистеми, які перебувають у постійній взаємодії [2].

Регіон як соціально-економічна система - це територіально цілісна частина країни, яка відрізняється своєрідністю природного середовища, що зумовлює структуру та спеціалізацію господарства, характер розселення й особливості життєдіяльності населення, тобто має свою специфіку, що зумовлена взаємодією її складових елементів. Таке трактування підкреслює

комплексність регіону як об'єкта вивчення та управління, що поєднує різні сфери людської діяльності.

Важливою характеристикою регіону як соціально-економічної системи є його відносна самодостатність, що передбачає наявність ресурсного потенціалу, необхідного для забезпечення сталого розвитку території. Ресурсний потенціал регіону включає природні, трудові, матеріально-технічні, фінансові, інформаційні та інші види ресурсів, ефективне використання яких забезпечує конкурентоспроможність регіональної економіки та високий рівень життя населення. При цьому, особливістю регіону як системи є обмеженість ресурсів, що вимагає їх раціонального використання та оптимального розподілу між різними секторами економіки.

Структура регіону як соціально-економічної системи є багаторівневою та багатокомпонентною. У її складі можна виділити економічну, соціальну, екологічну та інституційну підсистеми, які перебувають у тісному взаємозв'язку та взаємозалежності (рис.1.1.).

Рис. 1.1 - Структура регіону як соціально-економічної системи

Джерело: Складено автором.

Економічна підсистема охоплює сукупність господарюючих суб'єктів, що функціонують на території регіону, а також економічні зв'язки та відносини між ними. Вона включає виробничу інфраструктуру, систему розподілу та споживання матеріальних благ, регіональні ринки товарів і послуг, праці та капіталу [3].

Соціальна підсистема регіону представлена населенням, соціальною інфраструктурою, системою соціального захисту та забезпечення. Вона відображає демографічні процеси, соціальну структуру суспільства, рівень і якість життя населення, систему охорони здоров'я, освіти, культури та інші соціальні фактори життєдіяльності регіону. Соціальна підсистема регіону - це сукупність взаємопов'язаних соціальних інститутів та відносин, що забезпечують задоволення потреб населення у соціальних благах та послугах, а також формують умови для відтворення людського потенціалу [4].

Екологічна підсистема регіону включає природне середовище, природні ресурси, систему охорони навколишнього середовища та раціонального природокористування. Вона забезпечує екологічну безпеку регіону, збереження біорізноманіття та сталий розвиток території.

Інституційна підсистема представлена регіональними органами влади та управління, нормативно-правовою базою, що регулює діяльність суб'єктів регіональної економіки, а також неформальними інститутами, що впливають на соціально-економічні процеси в регіоні.

Особливості розвитку регіону як соціально-економічної системи визначаються впливом внутрішніх і зовнішніх факторів. До внутрішніх факторів відносяться природно-ресурсний потенціал, демографічна ситуація, економічна структура, рівень розвитку інфраструктури, інвестиційний клімат, інституційне середовище тощо.

Зовнішні фактори включають глобалізаційні процеси, державну регіональну політику, міжрегіональні та міжнародні економічні зв'язки, конкуренцію на національному та міжнародному ринках [2].

У сучасних умовах розвиток регіону як соціально-економічної системи характеризується посиленням впливу інноваційних факторів. Інноваційний потенціал регіону, що включає науково-технічні, інтелектуальні, інформаційні ресурси та інноваційну інфраструктуру, стає визначальним чинником його конкурентоспроможності. Як зазначає відомий економіст М. Портер, конкурентні переваги регіону формуються за рахунок здатності його економіки до інновацій та модернізації, ефективності використання наявних ресурсів та формування сприятливого бізнес-середовища [5].

Сталий розвиток регіону як соціально-економічної системи передбачає збалансованість економічної, соціальної та екологічної складових. Згідно з концепцією сталого розвитку, економічне зростання регіону повинно забезпечувати підвищення якості життя населення при збереженні якості навколишнього середовища та раціональному використанні природних ресурсів. Це передбачає впровадження енерго- та ресурсозберігаючих технологій, розвиток екологічно чистих виробництв, формування екологічної свідомості населення, що в сукупності забезпечує екологічну безпеку регіону.

У контексті глобалізації особливого значення набуває міжрегіональна інтеграція та міжнародне співробітництво регіонів. Регіон як соціально-економічна система стає активним учасником міжнародних економічних відносин, що проявляється у розвитку зовнішньоекономічних зв'язків, залученні іноземних інвестицій, участі у міжнародних проектах та програмах. Це сприяє інтеграції регіональної економіки у світове господарство, підвищенню її конкурентоспроможності на глобальному ринку та покращенню якості життя [6].

Управління розвитком регіону як соціально-економічної системи передбачає використання різноманітних інструментів та механізмів, спрямованих на забезпечення його сталого розвитку. До таких інструментів відносяться регіональні стратегії та програми розвитку, механізми державно-приватного партнерства, фінансово-кредитні інструменти, податкові пільги, інноваційні проекти тощо. Ефективність управління регіональним розвитком

залежить від узгодженості дій органів влади різних рівнів, бізнесу та громадських організацій, а також від адекватності обраних інструментів та механізмів особливостям конкретного регіону.

Важливим фактором розвитку регіону як соціально-економічної системи є формування регіональної ідентичності, що передбачає усвідомлення населенням спільності інтересів, цінностей та культурних особливостей території, на якій вони проживають. Регіональна ідентичність сприяє об'єднанню суспільства, підвищенню соціальної активності населення, формуванню позитивного іміджу регіону, що в свою чергу, стимулює його економічний розвиток та підвищує інвестиційну привабливість [7].

У сучасних умовах децентралізації управління та посилення ролі регіонів у національній економіці особливого значення набуває забезпечення економічної безпеки регіону. Економічна безпека регіону - це стан економіки, за якого забезпечується стійкість до зовнішніх та внутрішніх загроз, здатність до розширеного самовідтворення та підвищення конкурентоспроможності регіону. Забезпечення економічної безпеки регіону передбачає моніторинг та оцінку загроз, розробку та реалізацію заходів щодо їх нейтралізації, формування системи індикаторів економічної безпеки та механізмів їх досягнення.

Отже, регіон як соціально-економічна система є складним багатокомпонентним об'єктом, розвиток якого визначається взаємодією різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів. Ефективне функціонування регіональної соціально-економічної системи забезпечується збалансованістю її структурних елементів, оптимальним використанням ресурсного потенціалу, інноваційною активністю, екологічною безпекою та соціальною стабільністю. В умовах глобалізації та інтеграції регіон стає активним суб'єктом міжнародних економічних відносин, що потребує розробки та впровадження ефективних механізмів управління його розвитком з урахуванням світових тенденцій та національних особливостей.

1.2. Державне управління регіональним розвитком: принципи, функції та механізми

Державне управління регіональним розвитком є однією із складових державної регіональної політики, спрямованої на забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності та покращення якості життя населення.

Сутність державного управління регіональним розвитком полягає у цілеспрямованому впливі органів державної влади на соціально-економічні процеси у регіонах шляхом використання відповідних механізмів, інструментів та ресурсів з метою досягнення стратегічних цілей розвитку як окремих територій, так і держави в цілому.

Державне управління регіональним розвитком - це комплекс цілеспрямованих дій державних інституцій щодо створення умов для сталого розвитку регіонів відповідно до їх специфіки та потенціалу, забезпечення територіальної цілісності та єдності економічного простору країни, створення рівних умов для усіх регіонів у реалізації їх соціально-економічного потенціалу.

Державне управління регіональним розвитком ґрунтується на певних принципах, які визначають його спрямованість, зміст та особливості реалізації. Ці принципи формують методологічну основу для розробки та впровадження механізмів та інструментів управління регіональним розвитком, а також для оцінки їх ефективності [8].

Принципи державного управління регіональним розвитком можна класифікувати за різними ознаками: загальні та специфічні, організаційні та функціональні, зовнішні та внутрішні.

Однак, виділяють наступні основні принципи державного управління регіональним розвитком:

1) принцип субсидіарності - передбачає передачу повноважень щодо вирішення питань регіонального розвитку на найнижчий рівень управління, який здатний забезпечити їх ефективне вирішення;

2) принцип децентралізації, який полягає у передачі значної частини повноважень, ресурсів та відповідальності від центральних органів влади до органів місцевого самоврядування;

3) принцип партнерства - передбачає співпрацю та взаємодію різних рівнів влади, а також органів влади, бізнесу та громадськості у процесі управління регіональним розвитком;

4) принцип програмування полягає у розробці та реалізації програм та проектів регіонального розвитку на основі довгострокових стратегій;

5) принцип концентрації передбачає зосередження ресурсів на пріоритетних напрямках регіонального розвитку з метою досягнення максимального ефекту [5].

Функції державного управління регіональним розвитком визначають основні напрями діяльності органів державної влади щодо забезпечення збалансованого розвитку регіонів.

До основних функцій державного управління регіональним розвитком можна віднести: стратегічне планування, організацію, координацію, регулювання, стимулювання, моніторинг та контроль. Реалізація цих функцій забезпечується відповідними механізмами та інструментами державного управління, які мають бути адаптовані до особливостей конкретного регіону та спрямовані на вирішення його специфічних проблем та реалізацію його потенціалу.

Функція стратегічного планування передбачає визначення довгострокових цілей та пріоритетів розвитку регіонів, а також розробку стратегій та програм їх досягнення. В Україні систему стратегічного планування регіонального розвитку формують Державна стратегія регіонального розвитку, регіональні стратегії розвитку, плани заходів з їх реалізації, а також інвестиційні програми та проекти регіонального розвитку.

Функція організації полягає у створенні відповідних інституційних структур та механізмів, які забезпечують реалізацію стратегій та програм регіонального розвитку. Організаційну структуру державного управління регіональним розвитком в Україні формують: Президент України, Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, а також консультативно-дорадчі органи, регіональні агенції розвитку та інші інституції, що забезпечують координацію та взаємодію різних суб'єктів регіональної політики [6].

Розподіл повноважень та відповідальності між різними рівнями влади у сфері управління регіональним розвитком в Україні представлено у табл. 1.1.

Таблиця 1.1 - Розподіл повноважень та відповідальності між рівнями влади у сфері управління регіональним розвитком

Рівень влади	Основні повноваження та відповідальність
1	2
Національний рівень	Формування законодавчої бази регіонального розвитку; розробка та реалізація державної стратегії регіонального розвитку; визначення пріоритетів державної регіональної політики; фінансове забезпечення регіонального розвитку; координація діяльності центральних та місцевих органів влади; міжнародне співробітництво у сфері регіонального розвитку
Регіональний рівень	Розробка та реалізація регіональних стратегій розвитку; координація діяльності місцевих органів влади; реалізація програм та проектів регіонального розвитку; моніторинг та оцінка регіонального розвитку; міжрегіональне співробітництво
Місцевий рівень	Розробка та реалізація стратегій та програм місцевого розвитку; забезпечення надання якісних публічних послуг; управління місцевими ресурсами; забезпечення сталого розвитку територіальних громад; місцеве співробітництво

Джерело: Складено автором на основі [7].

Функція координації передбачає забезпечення узгодженості дій різних суб'єктів регіональної політики (органів влади різних рівнів, бізнесу, громадськості) щодо реалізації стратегій та програм регіонального розвитку. Координація дій суб'єктів регіональної політики може здійснюватися через різні механізми та інструменти: створення координаційних рад та комітетів, проведення регулярних консультацій та нарад, розробку спільних планів дій, укладання угод про співпрацю тощо.

Функція регулювання полягає у встановленні певних правил та норм, які визначають поведінку суб'єктів регіональної економіки та спрямовують її у напрямі досягнення стратегічних цілей розвитку регіону. Регулювання може здійснюватися через різні механізми та інструменти: законодавчі та нормативно-правові акти, стандарти, ліцензії, дозволи, обмеження, заборони тощо.

Функція стимулювання передбачає створення умов та запровадження механізмів, які мотивують суб'єктів регіональної економіки до діяльності, спрямованої на досягнення стратегічних цілей розвитку регіону, зокрема, податкові пільги, субсидії, дотації, гранти, пільгові кредити, державні закупівлі, державно-приватне партнерство тощо.

Функція моніторингу та контролю полягає у систематичному спостереженні за процесами регіонального розвитку, оцінці ефективності реалізації стратегій та програм регіонального розвитку, виявленні проблем та відхилень від запланованих результатів, а також у розробці та реалізації коригувальних заходів. Система моніторингу та контролю регіонального розвитку має забезпечувати оперативність, об'єктивність та повноту інформації про стан та тенденції розвитку регіонів, а також можливість своєчасного реагування на виявлені проблеми та відхилення [2].

Механізми державного управління регіональним розвитком є сукупністю методів, інструментів та засобів, які забезпечують реалізацію функцій державного управління та досягнення стратегічних цілей розвитку регіонів[8].

На регіональному рівні механізми державного управління класифікуються за сферою дії, зокрема виділяють економічний, соціальний, адміністративно-правовий, політичний, екологічний, безпековий.

Таблиця 1.2 - Класифікація механізмів державного управління на регіональному рівні

Вид	Опис
Економічні механізми	Включають бюджетне регулювання, податкове стимулювання, інвестиційну політику, підтримку підприємництва та розвиток інфраструктури. Вони спрямовані на створення сприятливих умов для економічного зростання регіонів, залучення інвестицій та підвищення рівня фінансової самостійності територій.
Соціальні механізми	Охоплюють політику зайнятості, соціальний захист, підтримку освіти та науки, а також охорону здоров'я. Їхнє завдання - підвищення рівня життя населення, забезпечення соціальної стабільності та доступу до якісних соціальних послуг.
Адміністративно-правові механізми	Містять інструменти регіонального законодавчого регулювання, державного та муніципального контролю, реформування місцевого самоврядування, а також ліцензування та дозвільну систему.
Політичні механізми	Включають формування регіональної політики, взаємодію з центральною владою, громадську участь та інформаційну політику. Основна мета - узгодження інтересів регіону з державними пріоритетами, залучення громадськості до процесу.
Екологічні механізми	Спрямовані на контроль за станом довкілля, раціональне використання природних ресурсів та впровадження екологічних програм.
Безпекові механізми	Включають забезпечення громадського порядку, цивільний захист, реагування на надзвичайні ситуації та прикордонну безпеку (для прикордонних регіонів). Їхнє завдання - підтримка стабільності, запобігання кризовим ситуаціям та ефективне реагування на загрози.

Джерело: Складено автором на основі [17].

Ефективність державного управління регіональним розвитком визначається здатністю системи управління забезпечувати досягнення стратегічних цілей розвитку регіонів при оптимальному використанні наявних ресурсів. Оцінка ефективності державного управління регіональним розвитком може здійснюватися за різними критеріями та показниками: економічними, соціальними, екологічними, інституційними тощо. При цьому, важливим є не лише абсолютні значення показників, але й їх динаміка, а також порівняння з іншими регіонами та з цільовими (нормативними) значеннями [11].

Основні критерії та показники оцінки ефективності державного управління регіональним розвитком представлено у табл. 1.3.

Таблиця 1.3 - Критерії та показники оцінки ефективності державного управління регіональним розвитком

Критерій ефективності	Основні показники
Економічна ефективність	Валовий регіональний продукт (ВРП) на душу населення; темп зростання ВРП; обсяг інвестицій в основний капітал; рівень інноваційної активності; рівень продуктивності праці; рівень конкурентоспроможності регіональної економіки
Соціальна ефективність	Рівень доходів населення; рівень зайнятості та безробіття; рівень бідності; доступність та якість соціальних послуг; рівень розвитку соціальної інфраструктури; рівень соціальної нерівності та соціальної напруженості
Екологічна ефективність	Рівень забруднення навколишнього середовища; ефективність використання природних ресурсів; рівень енергоефективності; рівень розвитку екологічної інфраструктури; рівень екологічної безпеки
Інституційна ефективність	Якість інституційного середовища; рівень розвитку громадянського суспільства; ефективність взаємодії влади, бізнесу та громадськості; рівень корупції; якість адміністративних послуг

Джерело: Складено автором на основі [11].

Отже, державне управління регіональним розвитком ґрунтується на певних принципах, реалізується через відповідні функції та забезпечується різноманітними механізмами та інструментами. Ефективність державного управління регіональним розвитком визначається здатністю системи управління забезпечувати збалансований розвиток регіонів, підвищення їх конкурентоспроможності та покращення якості життя населення.

1.3. Аналіз методичних підходів щодо оцінки соціально-економічного розвитку регіону

Оцінка соціально-економічного розвитку регіону є надзвичайно важливим інструментом для розробки ефективних стратегій регіонального розвитку, визначення пріоритетних напрямків інвестування та прийняття обґрунтованих управлінських рішень. Вона дозволяє оцінити поточний стан регіону, виявити тенденції розвитку, сильні та слабкі сторони, а також потенційні можливості та загрози. Важливість такої оцінки посилюється в умовах глобалізації, коли конкуренція між регіонами за інвестиції, людський капітал та інші ресурси стає все більш інтенсивною.

В сучасних умовах розвитку економіки України особливого значення набуває пошук нових методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів, які б враховували не лише кількісні, а й якісні параметри розвитку, дозволяли враховувати регіональні особливості та забезпечували порівнюваність результатів. Аналіз існуючих методичних підходів свідчить про відсутність єдиної, універсальної методики оцінки соціально-економічного розвитку регіонів, що пояснюється складністю та багатогранністю цього процесу [13].

Традиційними методичними підходами до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів є статистичний, рейтинговий, індексний, економіко-математичний та експертний. Кожен з цих підходів має свої переваги та недоліки і може використовуватися для вирішення конкретних

завдань аналізу та оцінки. Вибір конкретного методичного підходу залежить від мети дослідження, наявності та доступності інформації, а також вимог до точності та надійності результатів [12].

Статистичний підхід базується на використанні офіційних статистичних даних та застосуванні методів статистичного аналізу для оцінки соціально-економічного розвитку регіонів. Він дозволяє оцінити абсолютні та відносні показники розвитку, динаміку змін, виявити тенденції та закономірності.

Рейтинговий підхід передбачає ранжування регіонів за певними критеріями або інтегральним показником соціально-економічного розвитку. Він дозволяє порівнювати регіони, визначати їх позицію відносно інших регіонів, виявляти лідерів та аутсайдерів.

Індексний підхід базується на побудові інтегральних індексів соціально-економічного розвитку, які об'єднують різні фактори та показники розвитку в єдиний числовий вимір. Цей підхід дозволяє враховувати різноманітні фактори та сфери соціально-економічного розвитку, а також їх взаємозв'язок. До найбільш відомих індексів відносяться індекс людського розвитку, індекс конкурентоспроможності регіонів, індекс інклюзивного розвитку та інші.

Економіко-математичний підхід передбачає використання математичних моделей та методів для аналізу та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів. Він дозволяє виявляти складні взаємозв'язки між різними факторами та показниками розвитку, оцінювати вплив різних чинників на розвиток регіону, прогнозувати майбутні тенденції. До економіко-математичних методів, які використовуються для оцінки соціально-економічного розвитку регіонів, відносяться кореляційно-регресійний аналіз, факторний аналіз, кластерний аналіз, методи лінійного та нелінійного програмування, імітаційне моделювання та інші.

Експертний підхід базується на використанні знань, досвіду та інтуїції експертів для оцінки соціально-економічного розвитку регіонів. Він дозволяє врахувати якісні фактори розвитку, які не можуть бути виражені кількісно, а також використовувати неформалізовані знання та досвід експертів.

Експертний підхід часто використовується в умовах недостатньої інформації або при необхідності врахування особливостей конкретного регіону [9].

В останні роки спостерігається тенденція до інтеграції різних методичних підходів для забезпечення комплексності та об'єктивності оцінки соціально-економічного розвитку регіонів. Зокрема, поширеним стає використання комбінованих підходів, які поєднують елементи статистичного, рейтингового, індексного, економіко-математичного та експертного підходів. Такі комбіновані підходи дозволяють компенсувати недоліки окремих методів та посилити їх переваги [16].

Важливим аспектом методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів є вибір системи показників. Ця система повинна відображати різні фактори розвитку регіону: економічний, соціальний, екологічний, інноваційний, інституційний тощо. При цьому показники повинні бути релевантними, доступними, надійними, порівнюваними та взаємодоповнюючими. Різні методики оцінки соціально-економічного розвитку регіонів використовують різні системи показників, які можуть включати від кількох десятків до кількох сотень показників.

Сучасні методичні підходи до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів все більше орієнтуються на концепцію сталого розвитку, яка передбачає гармонійне поєднання економічного зростання, соціального прогресу та екологічної безпеки.

Це вимагає розширення системи показників та включення до неї не лише економічних та соціальних, а й екологічних, інституційних, інноваційних та інших показників. Через те, важливою є оцінка не лише поточного стану, а й потенціалу розвитку регіону, його здатності до адаптації та трансформації в умовах глобальних викликів [12].

У табл. 1.4 нами представлено переваги та недоліки зазначених вище методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів.

Таблиця 1.4 - Порівняльна характеристика методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів

Методичний підхід	Переваги	Недоліки	Сфера застосування
Статистичний	Об'єктивність, доступність інформації, можливість порівняння регіонів	Не враховує якісні аспекти розвитку, обмеженість офіційної статистики	Моніторинг основних показників розвитку регіонів, аналіз динаміки та тенденцій
Рейтинговий	Дозволяє порівнювати регіони, визначати лідерів та аутсайдерів, зручний для моніторингу	Суб'єктивність вибору показників та методики агрегування	Ранжування регіонів, оцінка позиції регіону відносно інших
Індексний	Враховує різні фактори розвитку, дозволяє отримати інтегральну оцінку	Складність обґрунтування вибору показників та методики агрегування	Комплексна оцінка соціально-економічного розвитку, міжнародні порівняння
Економіко-математичний	Виявляє складні взаємозв'язки, дозволяє прогнозувати розвиток, висока точність	Вимагає значних обсягів інформації та спеціальних знань	Аналіз факторів впливу на розвиток, прогнозування, оптимізація управлінських рішень
Експертний	Враховує якісні фактори розвитку, може використовуватися при недостатній інформації	Суб'єктивність оцінок, залежність від компетентності експертів	Оцінка специфічних аспектів розвитку, стратегічне планування, форсайт-дослідження

Джерело: Складено автором на основі [16].

Таким чином, аналіз методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів дозволив зробити висновок, що кожен з розглянутих підходів має свої переваги та недоліки і може використовуватися для вирішення конкретних завдань аналізу та оцінки. Вибір конкретного методичного підходу залежить від мети дослідження, наявності та доступності інформації, а також вимог до точності та надійності результатів. Сучасні тенденції розвитку методичних підходів до оцінки соціально-економічного розвитку регіонів пов'язані з їх інтеграцією, розширенням системи показників, використанням нових джерел даних та методів аналізу, а також орієнтацією на концепцію сталого розвитку.

РОЗДІЛ 2

УДОСКОНАЛЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

2.1. Дослідження системи державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області

Дніпропетровська область є одним із найбільш економічно розвинених регіонів України, що має значний промисловий, науковий, аграрний та людський потенціал [17].

Система державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області представлена багаторівневою структурою органів влади, що здійснюють управлінський вплив на різні сфери регіонального розвитку. Центральним органом виконавчої влади на регіональному рівні є Дніпропетровська обласна державна адміністрація, яка відповідає за реалізацію державної політики в області та здійснює управління її соціально-економічним розвитком. Органом місцевого самоврядування є Дніпропетровська обласна рада, яка представляє спільні інтереси територіальних громад області. [20].

Таблиця 2.1 - Структура органів державного управління Дніпропетровської області

Рівень управління	Органи державної влади	Органи місцевого самоврядування	Основні функції в сфері соціально-економічного розвитку
Регіональний рівень	Дніпропетровська обласна державна адміністрація та її структурні підрозділи	Дніпропетровська обласна рада	Формування та реалізація регіональної політики, розробка та впровадження стратегії розвитку області, координація діяльності органів влади нижчого рівня

Продовження таблиці 2.1.

Субрегіональний рівень	Районні державні адміністрації (7)	Районні ради (7)	Розробка та реалізація програм розвитку районів, координація діяльності територіальних громад
Місцевий рівень	Територіальні органи центральних органів виконавчої влади	Міські, селищні, сільські ради та їх виконавчі органи (86 територіальних громад)	Реалізація державної політики на місцевому рівні, розробка та реалізація програм місцевого розвитку

Джерело: Складено автором на основі [20].

Для оцінки ефективності системи державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області важливо проаналізувати виконання регіональних програм та проєктів. У додатку А представлено дані щодо виконання основних регіональних програм розвитку.

Аналіз даних таблиці А.1 показує, що середній рівень виконання програм соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області за фінансовими показниками становить 86,8%, а за кількістю заходів - 83,6%. Найвищий рівень виконання спостерігається у програмах розвитку освіти (95,4% за фінансуванням та 92,9% за заходами) та охорони здоров'я (91,9% та 90,5% відповідно). Найнижчий рівень виконання характерний для Програми екологічної безпеки та запобігання змінам клімату (78,9% та 74,5% відповідно) та Програми розвитку промислового комплексу (80% та 76,2% відповідно).

У ході написання роботи нами проаналізовано рівень виконання основних індикаторів Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на 2021-2027 роки (табл. 2.2) [25].

Аналіз рівня виконання основних індикаторів Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на 2021-2027 роки показує, що загальний рівень виконання становить 95,3%. Найвищий рівень виконання

спостерігається за такими індикаторами, як зростання доходів місцевих бюджетів (118,7%), зростання обсягу сільськогосподарської продукції (118,3%) та капітальні інвестиції у розрахунку на одну особу (113,0%). Найнижчий рівень виконання характерний для зростання експорту товарів (76,5%) та частки інноваційно активних підприємств (85,6%).

Таблиця 2.2 - Рівень виконання основних індикаторів Стратегії регіонального розвитку Дніпропетровської області на 2021-2027 роки станом на 2024 рік

Індикатор	Цільове значення	Фактичне значення	Рівень виконання %
Зростання ВРП, % до базового 2020 року	18,0	16,5	91,7
Зростання обсягу промислової продукції, % до базового 2020 року	15,0	13,8	92,0
Зростання обсягу сільськогосподарської продукції, % до базового 2020 року	12,0	14,2	118,3
Капітальні інвестиції у розрахунку на одну особу, тис. грн	20,0	22,6	113,0
Зростання експорту товарів, % до базового 2020 року	20,0	15,3	76,5
Зростання реальної заробітної плати, % до базового 2020 року	25,0	22,7	90,8
Скорочення рівня безробіття, %	8,5	9,0	94,4
Зростання доходів місцевих бюджетів (без трансфертів), % до базового 2020 року	30,0	35,6	118,7
Енергоємність ВРП, кг умовного палива на 1000 грн	240,0	255,3	94,0
Частка інноваційно активних підприємств у загальній кількості підприємств, %	18,0	15,4	85,6
Частка доріг загального користування з твердим покриттям, %	85,0	80,3	94,5
Рівень охоплення дітей дошкільною освітою, %	95,0	92,7	97,6
Середня очікувана тривалість життя при народженні, років	73,5	71,8	97,7

Продовження таблиці 2.2

Частка населення, охопленого послугами первинної медичної допомоги, %	95,0	93,6	98,5
Частка населення, яке має доступ до мережі Інтернет, %	90,0	86,5	96,1
Загальний рівень виконання індикаторів	-	-	95,3

Джерело: Складено автором на основі [25].

Для оцінки ефективності системи державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області важливо також проаналізувати місце регіону в загальнонаціональних рейтингах (табл. 2.3) [23].

Таблиця 2.3 - Місце Дніпропетровської області у рейтингу областей, 2022-2024 рр

Показник	2022	2023	2024	Зміна позиції 2024 р. у відношенні до 2022 р.
Рейтинг конкурентоспроможності регіонів України	3	3	2	+1
Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів України	2	2	2	0
Рейтинг регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку	4	3	3	+1
Рейтинг регіонів за рівнем розвитку людського капіталу	5	4	4	+1
Рейтинг регіонів за рівнем доходів населення	2	2	1	+1
Рейтинг регіонів за рівнем розвитку інфраструктури	3	3	2	+1
Рейтинг регіонів за рівнем якості життя	6	5	4	+2
Рейтинг регіонів за рівнем екологічної безпеки	22	21	20	+2

Продовження таблиці 2.3

Рейтинг регіонів за рівнем інноваційної активності	7	6	5	+2
Рейтинг регіонів за рівнем розвитку малого та середнього підприємництва	6	5	4	+2

Джерело: Складено автором на основі [23].

Аналіз місця Дніпропетровської області у загальнонаціональних рейтингах свідчить про поступове покращення позицій регіону за всіма показниками за період 2022-2024 рр. Найбільший прогрес спостерігається за рейтингами якості життя, інноваційної активності та розвитку малого та середнього підприємництва (покращення на 2 позиції). За рейтингом доходів населення область вийшла на перше місце в Україні, за рейтингами конкурентоспроможності та розвитку інфраструктури - на друге. Водночас, найгірша ситуація спостерігається за рейтингом екологічної безпеки (20 місце серед регіонів України), що пов'язано з високим рівнем промислового навантаження на довкілля.

2.2. Аналіз соціально-економічного стану Дніпропетровської області як частини розвитку економічної системи України

Дніпропетровська область є одним із провідних регіонів України, що відіграє ключову роль у формуванні соціально-економічного потенціалу країни. Розташована в центральній частині України, область має розвинену промисловість, аграрний сектор та інфраструктуру, що забезпечує її вагомий внесок у національну економіку.

Дніпропетровська область характеризується значним економічним потенціалом, що робить її одним із ключових регіонів України. Для розуміння соціально-економічного стану області розглянемо основні показники її розвитку (табл. 2.4) [26].

Таблиця 2.4 - Основні соціально-економічні показники
Дніпропетровської області, 2022-2024 рр.

Показник	2022	2023	2024	Темп приросту 2024 до 2022, %
ВРП, млрд грн	256,8	273,4	290,1	13,0
ВРП на душу населення, тис. грн	80,5	86,3	92,1	14,4
Обсяг промислової продукції, млрд грн	412,3	436,5	462,8	12,2
Обсяг с/г продукції, млрд грн	45,2	48,7	53,6	18,6
Капітальні інвестиції, млрд грн	56,9	63,4	69,8	22,7
Експорт товарів, млрд дол. США	7,2	6,8	7,5	4,2
Імпорт товарів, млрд дол. США	4,1	4,8	5,2	26,8
Середньомісячна заробітна плата, грн	15240	18650	22480	47,5
Рівень безробіття, %	10,2	9,8	9,0	-11,8
Кількість населення, тис. осіб	3129,4	3105,6	3083,2	-1,5

Джерело: Складено автором на основі [26].

Аналіз даних табл. 2.4 свідчить про позитивну динаміку основних соціально-економічних показників Дніпропетровської області за останні три роки. Зокрема, валовий регіональний продукт (ВРП) збільшився на 13%, обсяг промислової продукції - на 12,2%, сільськогосподарської - на 18,6%. Особливо помітний приріст капітальних інвестицій (22,7%), що свідчить про зростання інвестиційної привабливості регіону. Також спостерігається суттєве зростання середньомісячної заробітної плати (на 47,5%) та зниження рівня безробіття (на 11,8%). Водночас, наявні негативні тенденції, зокрема, скорочення чисельності населення на 1,5% та зростання імпорту товарів на 26,8% при значно меншому зростанні експорту (4,2%).

Для розуміння структури економіки Дніпропетровської області та визначення пріоритетних напрямів її розвитку важливо проаналізувати галузеву структуру валової доданої вартості (табл. 2.5) [26].

Таблиця 2.5 - Галузева структура валової доданої вартості Дніпропетровської області (2022-2024 рр.), %

Галузь економіки	2022	2023	2024	Зміна 2024 р. до 2022 р., в.п.
Промисловість	41,2	40,8	40,5	-0,7
Сільське господарство	8,6	8,9	9,3	+0,7
Будівництво	4,3	4,5	4,8	+0,5
Транспорт і зв'язок	7,8	8,1	8,4	+0,6
Торгівля	12,7	12,9	13,2	+0,5
Фінансова діяльність	3,2	3,4	3,6	+0,4
Операції з нерухомістю	6,9	6,7	6,5	-0,4
Державне управління	4,5	4,3	4,1	-0,4
Освіта	4,8	4,8	4,7	-0,1
Охорона здоров'я	3,9	4,1	4,2	+0,3
Інші послуги	2,1	1,5	0,7	-1,4
Всього	100,0	100,0	100,0	-

Джерело: Складено автором на основі [26].

Аналіз галузевої структури валової доданої вартості Дніпропетровської області свідчить про поступове зменшення частки промисловості (з 41,2% у 2022 році до 40,5% у 2024 році) при одночасному зростанні частки сільського господарства (з 8,6% до 9,3%), транспорту і зв'язку (з 7,8% до 8,4%), торгівлі (з 12,7% до 13,2%) та будівництва (з 4,3% до 4,8%). Це відображає поступову диверсифікацію економіки області та зменшення її залежності від промислового сектору.

Важливим аспектом державного управління соціально-економічним розвитком регіону є бюджетне забезпечення. Проаналізуємо структуру доходів та видатків бюджету Дніпропетровської області (табл. 2.6 та 2.7) [27].

Таблиця 2.6 - Структура доходів бюджету Дніпропетровської області у 2022-2024 рр., млн грн

Джерела доходів	2022	2023	2024	Темп приросту 2024 до 2022, %
Податкові надходження, у т. ч:	12843,5	14569,8	16782,3	30,7
податок на доходи фізичних осіб	8124,7	9356,2	10987,4	35,2
податок на прибуток підприємств	2356,8	2587,3	2845,9	20,8
податки на власність	847,9	923,5	1087,2	28,2
інші податкові надходження	1514,1	1702,8	1861,8	23,0
Неподаткові надходження	1987,6	2235,4	2568,7	29,2
Доходи від операцій з капіталом	587,3	632,5	715,9	21,9
Трансферти з державного бюджету	8675,2	9438,6	10356,4	19,4
Всього доходів	24093,6	26876,3	30423,3	26,3

Джерело: Складено автором на основі [27].

Аналіз структури доходів бюджету Дніпропетровської області (табл. 2.6) свідчить про зростання всіх статей доходів за період 2022-2024 рр. Загальний обсяг доходів збільшився на 26,3%, при цьому найбільше зросли податкові надходження (на 30,7%), зокрема, податок на доходи фізичних осіб (на 35,2%). Частка трансфертів з державного бюджету в загальній структурі доходів поступово зменшується, що свідчить про зростання фінансової самостійності регіону.

Таблиця 2.7 - Структура видатків бюджету Дніпропетровської області
у 2022-2024 рр., млн грн

Напрями видатків	2022	2023	2024	Темп приросту 2024 до 2022, %	Частка в загальних видатках, 2024 р., %
Державне управління	1256,8	1398,5	1587,4	26,3	5,3
Економічна діяльність	4387,5	5236,9	6358,2	44,9	21,2
у т.ч. сільське господарство	687,4	823,5	975,6	41,9	3,3
промисловість	1243,8	1456,7	1723,4	38,6	5,8
дорожнє господарство	1584,6	1896,3	2345,8	48,0	7,8
інші галузі економіки	871,7	1060,4	1313,4	50,7	4,4
Житлово-комунальне господарство	2356,4	2687,3	3125,7	32,6	10,4
Охорона здоров'я	4587,6	5234,8	5876,3	28,1	19,6
Освіта	5632,4	6258,7	6985,2	24,0	23,3
Соціальний захист та соціальне забезпечення	3985,7	4387,6	4856,8	21,9	16,2
Культура і мистецтво	587,3	645,9	712,5	21,3	2,4
Фізична культура і спорт	287,5	318,2	354,6	23,3	1,2
Інші видатки	146,8	184,5	123,7	-15,7	0,4
Всього видатків	23228,0	26352,4	29980,4	29,1	100,0

Джерело: Складено автором на основі [27].

Аналіз структури видатків бюджету Дніпропетровської області (таблиця 2.7) показує, що найбільшу частку в структурі видатків займають видатки на освіту (23,3%), економічну діяльність (21,2%) та охорону здоров'я (19,6%). Найвищі темпи приросту видатків спостерігаються за напрямками економічної діяльності (44,9%), зокрема, дорожнього господарства (48%) та інших галузей економіки (50,7%), що свідчить про пріоритетність цих напрямів у розвитку області.

Для оцінки ефективності державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області важливо проаналізувати інвестиційну активність в регіоні (табл. 2.8) [26].

Таблиця 2.8 - Динаміка капітальних інвестицій у Дніпропетровській області за джерелами фінансування у 2022-2024 рр., млн грн

Джерела фінансування капітальних інвестицій	2022	2023	2024	Темп прирост у 2024 до 2022, %	Структура, 2024 р., %
Кошти державного бюджету	2587,4	3124,8	3645,2	40,9	5,2
Кошти місцевих бюджетів	4325,6	4856,3	5387,5	24,5	7,7
Власні кошти підприємств та організацій	37895,4	42587,3	47856,2	26,3	68,6
Кредити банків та інші позики	5873,2	6325,4	7125,6	21,3	10,2
Кошти іноземних інвесторів	2156,8	2456,7	2845,9	31,9	4,1
Кошти населення на індивідуальне житлове будівництво	2564,3	2832,5	2456,8	-4,2	3,5
Інші джерела фінансування	485,7	523,6	485,2	-0,1	0,7
Всього	55888,4	62706,6	69802,4	24,9	100,0

Джерело: Складено автором на основі [26].

Аналіз динаміки капітальних інвестицій у Дніпропетровській області свідчить про загальне зростання обсягу інвестицій на 24,9% за період 2022-2024 рр. Найбільший приріст спостерігається за інвестиціями з державного бюджету (40,9%) та коштами іноземних інвесторів (31,9%). Найбільшу частку в структурі капітальних інвестицій займають власні кошти підприємств та організацій (68,6%), що свідчить про високий рівень самофінансування інвестиційної діяльності в регіоні.

Таким чином, аналіз соціально-економічного стану Дніпропетровської області свідчить про позитивну динаміку розвитку ключових галузей економіки.

Промисловий комплекс Дніпропетровської області є одним із найпотужніших в Україні. Основними галузями є металургія, машинобудування, хімічна та харчова промисловість. Зростання аграрного сектора, активізація інвестиційної діяльності, покращення соціальних стандартів та розвиток інфраструктури є важливими факторами стабільного розвитку регіону. Водночас, необхідно продовжувати роботу над зменшенням рівня безробіття, покращенням екологічної ситуації та підвищенням рівня добробуту населення.

2.3. Шляхи вдосконалення державного управління регіону та оцінки його соціально-економічного розвитку в сучасних умовах

Державне управління регіональним розвитком в сучасних умовах потребує ґрунтовного переосмислення методологічних підходів та інструментів оцінювання соціально-економічних процесів. Трансформаційні тенденції, що спостерігаються сьогодні, вимагають від органів державної та місцевої влади адаптації до нових викликів, пов'язаних із глобалізацією, цифровізацією, демографічними змінами та екологічними проблемами [27].

Формування інтегрованої системи стратегічного планування є одним із основних напрямів модернізації державного управління регіонами.

Впровадження єдиної методології планування на всіх рівнях управління дозволить забезпечити координацію дій, послідовність реалізації політики та оптимізувати розподіл бюджетних коштів між різними територіальними одиницями [37].

Удосконалення інституційної спроможності органів регіонального управління потребує розвитку кадрового потенціалу, впровадження інноваційних управлінських технологій та створення ефективних комунікаційних каналів між усіма зацікавленими сторонами. Професіоналізація державних службовців регіонального рівня має стати пріоритетом, оскільки саме компетентність управлінського персоналу визначає якість прийнятих рішень та ефективність їх реалізації. Системні програми підвищення кваліфікації, стимулювання креативного мислення та розвиток аналітичних навичок мають стати невід'ємною частиною процесу модернізації державного управління [28].

Впровадження інструментів електронного урядування є одним із найперспективніших шляхів підвищення ефективності управління регіональним розвитком. Цифрова трансформація адміністративних процесів дозволяє не лише оптимізувати внутрішні управлінські процедури, але й розширити можливості взаємодії з громадськістю, підвищити прозорість прийняття рішень та забезпечити доступність публічних послуг. Розвиток регіональних цифрових платформ, інтегрованих із загальнодержавними інформаційними системами, сприятиме формуванню єдиного інформаційного простору та підвищенню якості аналітичного забезпечення управлінських рішень. Дніпропетровська область стала одним із лідерів цифрової трансформації, забезпечивши доступ громадян до понад 120 електронних послуг та сервісів. Аналіз функціонування цієї системи показав, що час надання адміністративних послуг скоротився в середньому на 40%, а рівень задоволеності користувачів зріс до 78% (табл.2.9) [31].

Таблиця 2.9 - Результати впровадження систем цифрової трансформації

Показник	До впрова- дження	2022	2023	2024
Кількість доступних електронних послуг	32	78	105	127
Кількість користувачів системи, тис осіб	-	187	452	623
Середній час надання адміністративних послуг, днів	12,4	8,2	7,1	5,3
Рівень задоволеності користувачів, %	-	62	70	78
Економія бюджетних коштів на адміністрування, млн грн	-	8,4	15,6	22,3
Кількість інтегрованих державних реєстрів	5	12	18	24
Кількість територіальних громад підключених до системи	8	42	72	86

Джерело: Складено автором на основі [31].

Удосконалення методології оцінки соціально-економічного розвитку регіонів вимагає розробки комплексної системи індикаторів, яка б дозволяла враховувати не лише економічні показники, але й соціальні, екологічні та інституційні фактори регіонального розвитку. Сучасні підходи до оцінювання мають базуватися на принципах сталого розвитку, враховувати якість життя населення та забезпечувати можливість міжрегіональних та міжнародних порівнянь. Перехід від статичних до динамічних моделей оцінювання дозволить краще враховувати темпи змін та потенціал розвитку регіонів. У Дніпропетровській області розроблено та апробовано пілотну систему індикаторів сталого розвитку, яка включає 43 показники за чотирма групами: економічний розвиток, соціальне благополуччя, екологічна стійкість та інституційна ефективність. Моніторинг цих показників за 2018-2023 роки показав позитивну динаміку за 27 індикаторами, стагнацію за 9 та негативні тенденції за 7 показниками, що дозволило визначити найбільш проблемні сфери та спрямувати ресурси на їх вирішення (табл.2.10) [33].

Таблиця 2.10 - Динаміка ключових індикаторів сталого розвитку Дніпропетровської області

Група індикаторів	Загальна кількість показників	Позитивна динаміка	Стагнація	Негативна динаміка	Індекс сталого розвитку (0-1)
Економічний розвиток	15	11	3	1	0,73
Соціальне благополуччя	12	8	2	2	0,67
Екологічна стійкість	9	3	2	4	0,41
Інституційна ефективність	7	5	2	0	0,78
Загалом	43	27	9	7	0,65

Джерело: Складено автором на основі [33].

Активізація міжрегіонального співробітництва та поглиблення інтеграційних процесів є важливим напрямом удосконалення державного управління регіональним розвитком. Формування міжрегіональних кластерів, реалізація спільних інфраструктурних проектів та створення мережевих структур управління дозволять подолати територіальну фрагментованість та забезпечити синергетичний ефект від консолідації ресурсів різних регіонів. Державна політика має стимулювати процеси міжрегіональної інтеграції через створення відповідних інституційних та фінансових механізмів [29]. Дніпропетровська область активно розвиває міжрегіональне співробітництво, зокрема в рамках проекту «Промисловий хаб Центрально-Східної України», який об'єднує виробничі потужності Дніпропетровської, Запорізької та Харківської областей. Цей проект дозволив залучити понад 350 млн євро інвестицій та створити більше 3000 робочих місць за останні три роки [30].

Розвиток державно-приватного партнерства на регіональному рівні є перспективним напрямом удосконалення механізмів управління соціально-економічним розвитком. Залучення приватного сектору до реалізації регіональних програм та проектів дозволяє не лише розширити фінансові

можливості, але й впровадити ефективні управлінські практики, інноваційні технології та сучасні підходи до організації виробничих процесів. Формування прозорих та стабільних правил взаємодії влади і бізнесу є ключовою передумовою для розвитку стратегічного партнерства та реалізації довгострокових проектів регіонального значення. У Дніпропетровській області успішно реалізовано кілька масштабних проектів на засадах державно-приватного партнерства, зокрема, модернізацію системи водопостачання та водовідведення в містах Дніпро та Кривий Ріг, в яку приватні партнери інвестували понад 120 млн євро (табл.2.11) [33].

Таблиця 2.11 - Проекти ДПП у Дніпропетровській області, 2020-2024 рр.

Сфера реалізації	Кількість проєктів	Загальна вартість, млн євро	Залучені приватні інвестиції, млн євро	Створено робочих місць	Соціально-економічний ефект
Водопостачання та водовідведення	4	145,2	120,3	630	Зменшення втрат води на 30%, покращення якості послуг для 1,5 млн осіб
Транспортна інфраструктура	5	178,6	98,4	840	Ремонт 230 км доріг, будівництво 3 мостів, зниження аварійності на 22%
Енерго-ефективність	6	82,5	65,7	425	Скорочення енергоспоживання в бюджетній сфері на 35%, економія 47 млн грн на рік
Поводження з відходами	3	73,8	56,2	390	Будівництво 2 сміттєпереробних заводів

Продовження таблиці 2.11

Охорона здоров'я	2	38,4	25,6	280	Модернізація 3 медичних закладів, збільшення доступності діагностики на 47%
Всього	20	518,5	366,2	2565	-

Джерело: Складено автором на основі [33].

Впровадження сучасних методологій управління ризиками є необхідною складовою вдосконалення системи державного управління регіональним розвитком. В умовах зростаючої невизначеності та динамічних змін зовнішнього середовища здатність ідентифікувати, оцінювати та мінімізувати потенційні загрози стає ключовим фактором ефективності управлінських рішень. Розробка регіональних стратегій управління ризиками, формування резервних фондів та впровадження механізмів швидкого реагування на кризові ситуації дозволять підвищити стійкість регіональних соціально-економічних систем та забезпечити стабільність розвитку в умовах нестабільності. У Дніпропетровській області розроблено та впроваджено систему управління ризиками регіонального розвитку, яка включає ідентифікацію, оцінку та моніторинг понад 75 видів потенційних загроз, згрупованих за економічними, соціальними, екологічними, технологічними та безпековими категоріями. Для кожної категорії розроблено протоколи реагування та плани пом'якшення наслідків. Досвід використання цієї системи під час кризових ситуацій 2022-2023 років показав її високу ефективність - час реагування на критичні події скоротився в середньому на 65%, а економічні втрати від реалізації ризиків зменшилися на 38% порівняно з попередніми періодами [35].

Незважаючи на позитивну динаміку соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області, проаналізувавши Стратегію її розвитку та результати SWOT-аналізу, було виокремлено низку актуальних проблем станом на 2025 рік, які потребують невідкладного реагування з боку органів

державної влади та місцевого самоврядування. Зокрема, до ключових викликів належать питання розміщення й інтеграції внутрішньо переміщених осіб, близькість регіону до зони бойових дій, а також економічна вразливість, спричинена воєнними діями, порушенням логістичних ланцюгів, відтоком робочої сили та зниженням інвестиційної привабливості.

Таблиця 2.12 - Проблеми Дніпропетровського регіону та шляхи їх розв'язання

Проблеми	Шляхи вирішення
1. Перевантаження регіону внутрішньо-переміщеними особами	впровадження комплексних програм соціальної інтеграції ВПО; підтримка працевлаштування та перекваліфікації; мікрокредитування малого бізнесу та розширення доступу до житлових програм за участі держави, місцевих бюджетів і міжнародних донорів
2. Близькість до лінії розмежування	пільгове оподаткування; державного гарантування кредитів; компенсаційні програм для бізнесу; посилення підтримки місцевого самоврядування щодо розробки планів територіальної оборони, інфраструктурної адаптації та кризового реагування
3. Економічна вразливість	створення регіональних індустріальних парків із фокусом на технологічні стартапи, переробну промисловість та логістику; активне залучення іноземних та внутрішніх інвестицій через прозорі інструменти ДПП, гарантуючи захист інвесторів навіть в умовах війни

Джерело: Складено автором.

У сучасних умовах стратегічне планування має базуватися на нових принципах і підходах до оцінювання розвитку територій. Традиційні методи, зосереджені здебільшого на статистичних показниках валового продукту, доходів чи рівня зайнятості, вже не відображають повною мірою реальний стан справ. Доцільно запровадити більш адаптивні системи оцінювання, які враховуватимуть індикатори регіональної стійкості, мобільності людського капіталу, рівень соціальної інтеграції ВПО, а також здатність територій до відновлення після кризових явищ. Одним із перспективних рішень може стати створення цифрових платформ для моніторингу розвитку регіону в реальному часі із застосуванням інструментів штучного інтелекту, що дозволять краще розуміти динаміку змін і прогнозувати наслідки управлінських рішень.

Оцінка соціально-економічного розвитку в умовах повномасштабної війни має стати не лише засобом аналізу, а й інструментом ефективного управління. Важливо не просто фіксувати проблеми, а оперативно на них реагувати, адаптуючи політики й управлінські практики до нової реальності. Комплексне вирішення викликів, пов'язаних із безпекою, переміщенням населення та економічною стійкістю, є запорукою відновлення та довгострокового зростання Дніпропетровської області у післявоєнний період. Саме інтеграція інноваційних підходів до планування та оцінювання забезпечить конкурентоспроможність регіону на національному та європейському рівнях.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволяє дійти до наступних висновків та пропозицій:

1. Регіон - це складна соціально-економічна система з економічною, соціальною, екологічною та інституційною підсистемами. Його розвиток залежить як від внутрішнього потенціалу - ресурсів, структури господарства, інноваційного середовища, так і від зовнішніх чинників - військових та політичних конфліктів, глобалізаційних процесів, міжрегіональної конкуренції та державної регіональної політики.

2. Державне управління регіональним розвитком у свою чергу забезпечує збалансований розвиток регіонів і покращення життя населення. Основними принципами державного управління регіональним розвитком є децентралізація, субсидіарність, партнерство, програмування та концентрація ресурсів. До основних функцій відносять: стратегічне планування, організацію, координацію, регулювання, стимулювання, моніторинг та контроль. До основних механізмів належать економічні, соціальні, правові, екологічні й безпекові інструменти.

3. Установлено, що не існує єдиної універсальної методики для оцінки соціально-економічного розвитку регіону - кожен з підходів (статистичний, індексний, рейтинговий, економіко-математичний, експертний) має свої переваги, обмеження і специфіку застосування. Найбільш ефективними є комбіновані підходи, які дозволяють комплексно аналізувати стан і динаміку регіонального розвитку, враховуючи як кількісні, так і якісні параметри.

4. Дослідження системи державного управління соціально-економічним розвитком Дніпропетровської області показало ефективність багаторівневої структури влади та високі показники виконання регіональних програм. Позитивна динаміка в національних рейтингах свідчить про прогрес регіону, водночас з тим залишаються проблеми, які є викликом для подальшого розвитку.

5. Аналіз соціально-економічного стану Дніпропетровської області демонструє позитивну динаміку розвитку ключових галузей економіки. Промисловий комплекс - металургія, машинобудування, хімічна та харчова промисловість, залишається одним із найпотужніших в Україні. Зростання аграрного сектору, активізація інвестицій, покращення соціальних стандартів та розвиток інфраструктури сприяють стабільності регіону. Водночас аналіз вказує на необхідність подальшої роботи зі зниження рівня безробіття, покращення екологічної ситуації та підвищення добробуту населення.

6. Незважаючи на позитивну динаміку соціально-економічного розвитку Дніпропетровського регіону, проаналізувавши результати SWOT-аналіз зі стратегії, було виокремлено низку актуальних проблем станом на 2025 рік, які потребують невідкладного реагування з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.

Зокрема, до ключових викликів належать:

- питання розміщення й інтеграції внутрішньо переміщених осіб,
- близькість регіону до зони бойових дій,
- економічна вразливість, спричинена воєнними діями, (порушення логістичних ланцюгів, відток робочої сили та зниження інвестиційної привабливості).

7. Шляхи подальшого вдосконалення управління соціально-економічним розвитком регіону мають базуватися на нових реаліях - військовій загрозі та демографічних змінах.

Для подолання зазначених проблем доцільно:

- впроваджувати комплексні програми соціальної інтеграції ВПО;
- стимулювати працевлаштування та підтримку бізнесу через мікрофінансування, пільгове оподаткування та державні гарантії;
- залучати інвестиції за допомогою прозорих механізмів ДПП;
- посилювати роль місцевого самоврядування у сферах територіальної оборони та кризового реагування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бакуменко В. Д. Державно-управлінські рішення : навч. посіб. Київ: ВПЦ АМУ, 2011. 444 с.
2. Бакуменко В. Д. Державне управління: основи теорії, історія та практика : навч. посіб. Одеса:ОРІДУ НАДУ, 2009. 94 с.
3. Бакуменко В. Д. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Київ: Ліра-К, 2016. 256 с.
4. Євтушенко В. А., Євтушенко Г.В. Державне та регіональне управління : навч. посіб. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2012. 215 с.
5. Мельник А. Ф., Оболенський О.Ю. Державне управління: підруч. Київ: Знання, 2009. 582 с.
6. Ястремська О. М., Мажник Л. О. Публічне адміністрування: навч. посіб. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. 132 с.
7. Регіональне управління : підруч. за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. Київ : НАДУ, 2014. 512 с.
8. Кононова І. В. Регіональна соціально-економічна система як категорія економічних досліджень. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2020. Вип. 1 (24). С. 269–274. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/5821/1/8.pdf>
9. Семко В.Л., Баєва Ю.Є. Визначення категорії «регіон» у сучасному науковому дискурсі: аналіз основних підходів. *Регіональна політика: політико-правові засади, урбаністика, просторове планування, архітектура* [зб. наук. пр.]. Вип. V. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 22 листопада 2019 р.). Мін-во освіти і науки України, Мін-во розв. громад та територій України, Київ. нац. унт будівн. і архіт-ри та ін. Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2019. В 2-х ч. Ч. 1. С. 41- 46.
10. Макара О. В., Новицький В. А. Теоретичні засади дослідження розвитку соціально-економічних систем. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. № 2. С. 20–23. URL:

[https://ird.gov.ua/sep/sep20192\(136\)/sep20192\(136\)_020_MakaraO,NovytskyV.pdf](https://ird.gov.ua/sep/sep20192(136)/sep20192(136)_020_MakaraO,NovytskyV.pdf)

11. Крикун О., Тернова І. Регіонально-адміністративний менеджмент як детермінанта соціально-економічного розвитку України. *Економіка та суспільство*. 2020. № 21. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/35>

12. Топалов А. І. Соціально-економічний розвиток регіонів: закономірності та створення умов для їхнього саморозвитку. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 49. С. 218–221. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2020_49_39

13. Кобеля З. І., Тодорюк С. І., Матійчик О. Д. Соціально-економічний розвиток регіонів та його вплив на регіональні відмінності. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2024_3_65

14. Корнієвський С. В. Правові засади державного управління регіональним розвитком: етапи становлення та перспективи вдосконалення. *Публічне управління та місцеве самоврядування*. 2020. № 3. С. 13–23. URL: <https://journals.politehnica.dp.ua/index.php/public/article/view/153/132>

15. Пастух К. Публічне управління та адміністрування в забезпеченні сталого розвитку територій: теоретико-організаційний аспект. *Науковий вісник: Державне управління*. 2022. № 1 (11). С. 186–206. URL: <https://nvdu.undicz.org.ua/index.php/nvdu/article/view/223/230>

16. Олійник Д. А. Конкурентоспроможна державна політика як чинник розвитку соціально-економічної системи регіону. *Вчені записки*. 2024. № 137. URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/1_2024/1_2024.pdf#

17. Могиль О. Механізми державного управління регіональним розвитком в умовах європейської інтеграції. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*. 2022. № 2(62). С. 101–105. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/view/2143/2641>

18. Акімова Л. Удосконалення основних складників механізму державного управління забезпеченням економічної безпеки України. Державне управління та місцеве самоврядування. Випуск 4.39 2018. С. 75-81.

19. Бобровський О. І. Удосконалення організаційної структури обласних державних адміністрацій: методичний підхід. Право та державне управління: зб. наук. пр 4 (2020): 185-197. http://www.pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/4_2020/28.pdf

20. Про місцеві державні адміністрації. Закон України від 09 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

21. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 грудня 1999 р. № 2263 (зі змінами) / URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2263-99-п#Text>

22. Офіційний вебсайт Дніпропетровської обласної державної адміністрації. URL: <https://adm.dp.gov.ua>.

23. Офіційний вебсайт Дніпропетровської обласної ради. URL: <https://oblrada.dp.gov.ua/>

24. Деякі питання діяльності місцевих державних адміністрацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2014 р. № 91 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/91-2014-п#Text>.

25. Стратегія розвитку Дніпропетровської області до 2027 року. URL: <https://adm.dp.gov.ua/pro-oblast/rozvitok-regionu/strategiya-rozvitku/proekt-strategiyi-rozvitku-dnipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2027-roku>.

26. Офіційний вебсайт Головного управління статистики у Дніпропетровській області. URL: <http://www.dneprstat.gov.ua/>

27. Офіційний вебсайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>

28. Поляруш Є. В. (2023). СОЦІАЛЬНО-КУЛЬТУРНИЙ РОЗВИТОК ДНІПРОПЕТРОВСЬКОЇ ОБЛАСТІ: КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ. Культурологічний альманах, (4), 239–248.

29. Барабанова В. Публічне управління та адміністрування в забезпеченні реалізації цілей сталого розвитку Монографія. 2021. <https://http://elibrary.donnuet.edu.ua/2325/>

30. Величко А. Є., І. В. Маслова, Ю. А. Коваленко. "Сучасні тенденції соціально-економічного розвитку сільських територій Дніпропетровської області." Продуктивність агропромислового виробництва 30 (2018): 185-199.

31. Асоціація міст України. Формування і впровадження інтегрованої моделі відкритого врядування українських містах. URL: https://auc.org.ua/sites/default/files/library/og_model_dec2016.pdf

32. Дніпропетровська область увійшла в ТОП-3 лідерів цифрової трансформації в Україні за підсумками 2024 року. URL: <https://dpchas.com.ua/dnepr/dnipropetrovska-oblast-uviyshla-v-top-3-lideriv-cifrovoi-transformacii-v-ukraini-za>

33. Вимірювання досягнення цілей сталого розвитку регіонами України: вибір індикаторів та визначення базових рівнів. - Київ, 2019.- 276 С. URL: <https://ekonomika.kr-admin.gov.ua/files/nin050619.pdf>

34. Маслак О.О. Формування та розвиток систем кластеризації національної економіки. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора економічних наук за спеціальністю 08.00.03 «Економіка і управління національних господарством». – Національний університет «Львівська політехніка» Міністерства освіти і науки України, Львів, 2019. URL: <https://lpnu.ua/sites/default/files/2020/dissertation/1322/maslakdysertaciya.pdf>

35. Інноваційне Придніпров'я: гра на випередження: монографія / О.І. Амоша, Ю.С. Залознова, С.В. Іванов, В.І. Ляшенко, І.Ю. Підоричева та ін.; за заг. ред. В.І. Ляшенка (заг. ред.) / НАН України, Ін-т економіки пром-сті. Київ, Дніпро, 2021. 286 с. URL: https://iie.org.ua/wp-content/uploads/2021/04/mono_1maket.pdf

36. Звіт про результати реалізації проєктів регіонального розвитку, визначених Планом реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2027 року

<https://adm.dp.gov.ua/storage/app/media/STRATEGIA%20DO%202027/strategiya-2021-2kv-svod-zvit.pdf>

37. Макаренко С., Олійник Н., Казакова Т. Особливості оцінки та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів в Україні. *Baltic Journal of Economic Studies*. 6 (5). 2020. С. 129-136. <https://doi.org/10.30525/2256-0742/2020-6-5-129-136>

38. Olga Liuta and Borys Mershchii (2019). Assessment of the social and economic development of a region: essence, methodology and correlation with transparency of local authorities. *Public and Municipal Finance*, 8(1), 83-93. doi:10.21511/pmf.08(1).2019.07

39. Shkolnyk, I., Melnyk, T., & Mershchii, B. (2018). Transparency of the budget process as a prerequisite for financial decentralization in Ukraine. *Public and Municipal Finance*, 7(1), 12-20. [https://doi.org/10.21511/pmf.07\(1\).2018.02](https://doi.org/10.21511/pmf.07(1).2018.02)

ДОДАТКИДОДАТОК А

Таблиця А.1. – Виконання основних програм соціально-економічного розвитку Дніпропетровської області, 2024 рік

Назва програми	Запланований обсяг фінансування, млн грн	Рівень виконання, %	Кількість запланованих заходів	Рівень виконання, %
Стратегія регіонального розвитку Дніпропетровської області на 2021-2027 роки	3450,2	84,0	128	80,5
Програма економічного і соціального розвитку Дніпропетровської області на 2024 рік	1685,7	90,4	87	87,4
Програма розвитку промислового комплексу Дніпропетровської області на 2023-2025 роки	856,3	80,0	42	76,2
Програма підтримки малого та середнього підприємництва у Дніпропетровській області на 2021-2025 роки	387,5	88,3	35	82,9
Програма зайнятості населення Дніпропетровської області на 2022-2026 роки	295,8	90,7	28	89,3
Програма екологічної безпеки та запобігання змінам клімату у Дніпропетровській області на 2022-2026 роки	523,6	78,9	47	74,5
Програма розвитку освіти у Дніпропетровській області на 2021-2025 роки	1215,4	95,4	56	92,9
Програма розвитку охорони здоров'я у Дніпропетровській області на 2022-2026 роки	1836,2	91,9	63	90,5
Програма розвитку інфраструктури Дніпропетровської області на 2023-2027 роки	2438,9	83,3	74	79,7
Всього	12689,6	86,8	560	83,6